

Åpning

Rektor Dag Rune Olsen

Universitetet i Tromsø blei etablert med ei tydeleg oppgåve om å bygge kompetanse i og for landsdelen. Med denne oppgåva blei historiefaget viktig og var derfor eitt av dei første faga som tok opp studentar ved det nye universitetet.

Fagmiljøet historie har frå starten skjønnt universitetet si rolle i det nordnorske samfunnet og har i dialog med landsdelen fylt denne rolla godt. Det store talet kandidatar har arbeidd eller arbeidar i skolen, men også i privat og offentleg sektor. Dei tilsette har tatt ein aktiv del i samfunnsdebatten med formidling i alt frå store bokverk til innlegg i aviser, fjernsyn og radio. Det er rett å trekke fram at fagmiljøet har lukkast godt med å stadig utvikle forskingsspørsmål og metodar tilpassa den nordlege verkelegheita og nordlege perspektiv. Forskarane har også lukkast med ein god balanse mellom lokal og regional historie - og eit vidare nasjonalt og internasjonalt utsyn. Samfunnsoppdraget og plasseringa i nord gjer det naturleg for historikarane ved UiT å fokusere særleg på Arktis, nordområda og Russland, og på den samiske og kvenske historia. Samfunnsutviklinga i nord, frå fiskarbonden til by- og næringsutvikling, demografi og politisk historie, om maktinstitusjonar, lov og rett har også vore sentrale område for historieforskinga ved UiT.

Forskning, formidling og undervisning har vore tett samanknytt på historiemiljøet ved UiT. Eit godt eksempel er det store forskingsprosjektet om andre verdskrigen i nord, som i 2022 lanserte det omfangsrike trebandsverket *Andre verdskrig i nord* (Fagertun, Evje, Bones, 2022). Prosjektet hadde dels utgangspunkt i eit masteremne som la grunnlaget for eit imponerande forskingsprosjekt. Prosjektet fekk stønad både frå Noregs forskingsråd og eit generøst bidrag frå Trond Mohn. UiT tok på seg eit ansvar for ei langsiktig satsing på utvikling av forskning på andre verdskrigen, mellom anna i form av eit eige krigsprofessorat. At professor emeritus ved UiO, Ole Kristian Grimnes, ved lanseringa av bokverket framheva at UiT no er tyngdepunktet på den historiefaglege forskinga om krigen, er eit godt skussmål.

Kritisk og analytisk kunnskap om historia, og kunnskap om korleis vi forstår historia, er fundamentale i samfunnet vårt og ein grunnstein i demokratiet. Tydelegare enn på lenge ser vi at vi ikkje kan ta desse verdiane for gitt, men vi må forvalte dei aktivt, blant anna med utvikling og fornying. Det betyr at vi stadig skal reflektere over korleis forskinga, undervisninga

og formidlinga kan bli betre. Slik har historiemiljøet ved UiT forvalta faget sitt i 50 år, og levert solid kompetanse til og om nord. Eg er heilt trygg på at det same kan seiast om nye 50 år.